

Хабырылла Дьегуерэп аатынан МҮРҮ орто оскуолата
Уус – Алдан улууһа, БороБон сэлиэнньэтэ

«ОЙДУО» литературнай куруһуок.

Салайааччылар:

Нуучча тылын учуутала РОЖИНА Елена Трофимовна,
Нуучча тылын учуутала ЧЕРКАШИНА Зинаида Петровна

Сценарийы суруйдулар:

Черкашина З. П. ,
Рожина Е. Т.

Нуучча улуу суруйааччыта Н. В. Гоголь
«Ороһооспо чэчиэринньигэр» диэн айымньытынан
Саца Дьыллаабы инсценировка

*(Тыаллаах кыьыцы ыйдацалаах киэьэ.
Ыраах дэриэбинэ уоттара кестеллер.
Классической музыка)*

ДИКТОР *(фоновай музыка)*

Уруц кемус оьуор тыа
Симэхтэрэ илирдиир,
Кылбачыйар кыым кырыа
Ый уотугар дьиримниир.

Хогоол хонуу сирдэрбэр
Хомурахтар хоммуттар,

Ыарба талах лабаалар
Ыллыктара оспуттар.

Тыала суохха чуумпу буолан
Оргууй абай хаар туьэр...
Ыйбыт сырдык уотугар
Чэпчэкирик дайаллар

(Музыка тыаьыыр. ХААР УЦКУУТЭ.)

ДИКТОР *(остуорууйа сабаланар)*

Кырыа кыьын обургу
Кыьдааннаах хаарын тибэр да тибэр..
Онтон нецуе алааска
Ыал буруота унаарар...

Ноцуе алаас ыаллара Саца Дьылы керсееру - Ороьоспе туунугэр - супсулгэцэ сьылдьаллар:

1. Кэрэ-мааны Оксана маанымсыйар эрэ кыьалбалаах... Эдэр уолан дьоннору санааларын долгутта, сурэхтэрин аймаата... Бары кини кэрэтин, хара чемчуук хараьын, уьун долгун суьуобун, угус элбэх оьуруотун сыта - тура аабаллар, халбан аанын кэтииллэр... .
2. Дьаьал бебе Солоха улэ-хамнас кыьитэ: аьа- уелэ дэлэгэй, кэпсээн-ипсээн толору, ыалдьыт-хоноьото буолунай, кэлии-барыы, киирии-тахсыы, керуу-истии, саца-ицэ...
3. Онтон хара Селлекуун Ыйы уора тахсыбыт... Сулустары да сирбэт, хара куулга симэн иьэр... Ыйы тутуон баьалаах, ессе уеьэ ытынна, Ыйа куотар, туттарбат, хара тыаны, уьун суолу сырдатарын тохтошот...
4. Ыйбыт ыйбыт суолунан, Саца хаарга ыллык ууран Вакуулабыт бу иьэр...
Ыччуу-ычча... Дэлби тоцнор даьаны,
Бэлэх-туьах кэьиилэнэн,
Хорсун санаа хомунан,
Оксанаьа тийьэн кэллэ...

1 кестүү

*Оксана кизргэнэ олорор.
Уус Вакула киирэн кэлэр.*

Вакуула: Сурэсим чопчуга Оксаана, дорообо!

Оксаана: Эн эбиккин дуу? Хайа, Вакуула, туох наада? Туохха кэллин?

Вакуула: Кунду кемус Оксаана, эйгин себулуу кереммун, бу кыра бэлэхпин аБаллым.

Оксаана: Себулуубун диигин дуу?

Вакуула: Набаа себулуубун!

Оксаана: Ессе кэргэн ылыам диигин дуо?

Вакуула: Ылыам, ылыам!

Оксаана: Дьэ эрэ... ОччоБуна мин маннык этилээхпин! Мин биир набаа-набаа баБарар баБа санаалаахпын... Ону толоруон дуу?..

Вакуула: Толорон беБе буоллаБа... Эйиэхэ анаан Ыйы да ылан биэрэргэ бэлэммин

Оксаана: Мин баБа санаам диэн... САРЫЫССА ХОТУН бэйэтэ кэтэр черевичкэтэ буолар!!!

Вакуула: САРЫЫССА даа? Бэйэтин черевичкэтэ даа? Ону мин хантан ылабын?

Оксаана: Онтон барытын толоруом диэбитин дии! Бул ээ... Буллаххына биирдэ кэлээр!

2 кестүү

*(Вакуула дьэитигэр санаата туьэн тийэн кэлэр.
Ийэтэ Солоха дьэ хомуйа сылдьар)*

Солоха: Хата обом тийэн кэллэ дии... Ыл олор, чэйдих. Хайа бу туох санааБа ылардын?

Вакуула: Ийээ, Оксана уурэн ытта... САРЫЫССА Хотун кэтэр черевичкэтин аБаллаххына биирдэ кэпсэтиэм диир. Ийээ, хантан ону булабын?

Солоха: Оо... Кизргэмсэх да кыыс... Кэрэтэ да бэрт, ол мааны черевичкэ кэтиэн баБардаБа дии...
(толкуйдаан олорор)

Итинник балаыаннаБа биьиэхэ кыра-хара дьууннээх, ол гынан баран сытыы-хотуу сырыылаах Селлекуун уол эрэ кемелеер кыахтаах. Кини эрэ буллаБаына булара буолуо, тиртэбинэ САРЫЫССАБа кини эрэ тирдэрэ буолуо...

Вакуула: Хантан ол Селлекуун уолу булабын? Ханна баран керсебун?

Солоха: Бээ эрэ... Миэхэ манна дьэ ийигэр-табагар кемелеер, чугас сорукка кэлэр-барар, кыра кыалБаны быбаарар биир чологор баар... Чугас соБус буолуохтаах...

(куул иьиттэн ороон таьаарар)

Дьэ, нохоо... Кемелес! Ыраах айацца турунаБын! Бу туун иьинэн Петербург аатырбыт сиригэр тийэццин, мин уолбун тирдэццин, кэрэ кыыска ОксанаБа КУН САРЫЫССА бэйэтэ кэтэр черевичкэтин уцэн-суктэн, кердьеьн ылан кэлиэххитин наада. Айан ыраах да буоллар туун иьинэн эргиллэр инигит...

Чэ... бириэмэни ытыман... Айацца турунун!!!

*(Селлекуун уонна Вакула айанныы тураллар.
Музыка тыаьыыр. Тыал тыаьа иьиллэр)*

3 кестүү

Петербург куорат. Екатерина II дыбарыаа.

Силлиэ – буурба быыынан,
Араас сирдэр урдунэн,
Тууццу халлаан устунан
Били дьоммут кетеллер,
Ыраах турар куоракка
Ус чаабынан тийэллэр:

Куорат уота сырдыгыа-ан!
Дьизтэ – уота урдугуе-ен!
Тойон – хотун элбэҕиэ-эн!
Сарыссабыт кэрэтиэ-эн!

Вакуула: Урдук сололоох ААР ХОТУН САРЫЫССА!
Кердьеуум миэнэ быыкаа... Хайдах буолуой ескетун мин Оксаанам эн курдук мааны тууппулкэ
кэтиэбин, сурэбин сылааннытыабын...
Кыыбырыма, уордайыма... Кыра кердьеуубун akkaастаама!

Сарыысса: Ыраахтан кэлбиккин убаастаан сэцээрэн иьиттим эн тылгын...
Эн тохтоо, ыксаама! Быаарыы тахсыаба сотору!
Билигин дьон бары уцкуулуур, Саца дьыл кэлэрин кэтэьэр!
Атгыбар кэл, озор, Вакуула!
Кун араас дойдуттан эьэрдэ истицин истиэхпит, ырыатын – тойугун керуехпут!
Сабалаан!

(кылаастар представлениялара сабалаанар)

Сарыысса:

Дьэ эрэ, Вакуула, эн кыалбабын быаарыахха... Кэрэ кыыска Оксанаба бэйэм бэлэхпин туттарабан.
Билици кэлиилээх – барыылаах кэмцэ бу саамай барсар атах тацаа, омук бастыц маастардара миэхэ тигэн
ышпыттара.

(Кроссовка туттарар. Вакуула махтанар.)

Саца кэрэ дьылбыт,
Саца утуе дьолбут
Кемус кыырпах кунэ
Кулум-салым ууннэ!

Эйэ, добор элбээтин,
Илгэ-быйац дэлэйдin,
Кэрэ кэскил кэцээтин,
Норуот дьоло чицээтин!

Ууммут утуе сылынан!
Саца дьылынан!

(Бары уцкуулуу киирэллэр, ортоку – Сарыысса)

*(музыка уларыйар –
выпускниктар вальстара представленияны тумуктуур)*

9 - 11 кылаастар

1. Нуучча улуу композитора Петр Ильич ЧАЙКОВСКАЙ «СПЯЩАЯ КРАСАВИЦА» айымньытын кердеруе5э 11а кылаас коллектива.
2. Петр Ильич ЧАЙКОВСКАЙ Теодор Гофман Саца Дьыллаабы «ЩЕЛКУНЧИК» остуоруйатынан суруйбут айымньыта. Толорор 11б кылаас коллектива.
3. Остуоруйа салбанар, Николай Андреевич РИМСКЭЙ - КОРСАКОВ о5олорго анаан *Пушкин* айымньытыгар олобуран суруйбут «САЛТААН СААР» туьунан остуоруйата. Толорор 9а кылаас коллектива.
4. Улуу ШЕКСПИР уйэлэргэ елбет-суппэт «РОМЕО УОННА ДЖУЛЬЕТТА» айымньыта. Нуучча биллиилээх композитора Сергей ПРОКОФЬЕВ музыката. Толорор 9б кылаас коллектива.
5. Жорж БИЗЕ 1 акталаах «КАРМЕН» балета. Толорор 9в кылаас коллектива.
6. Сергей ПРОКОФЬЕВ музыката, *Шарль ПЕРРО* «ЗОЛУШКА» остуоруйата. Толорор 10а кылаас коллектива.
7. Шанхай куорат Куньцой опера театрын бастыц туруоруута - «ПИОНОВАЙ БЕСЕДКА». Бугун бу айымньыны толорор 10б кылаас коллектива.

5 - 8 кылаастар

1. Нуучча улуу композитора Николай Андреевич РИМСКЭЙ - КОРСАКОВ о5олорго анаан *Пушкин* айымньытыгар олобуран суруйбут «САЛТААН СААР» туьунан остуоруйата. Толорор 5а кылаас коллектива.
2. Азербайджан биллиилээх композитора Фикрет АМИРОВ суруйбут «ТЫСЯЧА И ОДНА НОЧЬ» айымньытын кердеруехтэрэ 5б кылаас коллектива.
3. Нуучча улуу композитора Петр Ильич ЧАЙКОВСКАЙ Теодор Гофман Саца Дьыллаа5ы «ЩЕЛКУНЧИК» остуоруйатынан суруйбут айымньыта. Толорор 5в кылаас коллектива.
4. Сергей ПРОКОФЬЕВ музыката, *Шарль ПЕРРО* «ЗОЛУШКА» остуоруйата. Толорор 6а кылаас коллектива.
5. Шанхай куорат Куньцой опера театрын бастыц туруоруута - «ПИОНОВАЙ БЕСЕДКА». Бугун бу айымньыны толорор 6б кылаас коллектива.
- 6.
7. Кецул олох туьугар охсуьар модун санаалаах СПАРТАК уонна кини армията. Арам ХАЧАТУРЯН музыката. Толорор 7б кылаас коллектива.
8. Арам ХАЧАТУРЯН «ГАЯНЭ» балетыттан «ТАНЕЦ С САБЛЯМИ». Толорор 8а кылаас коллектива.
9. Аан дойдуга аатырбыт Петр Ильич ЧАЙКОВСКАЙ «ЛЕБЕДИНОЕ ОЗЕРО» айымньыта. Толорор 8б кылаас коллектива.

1. 7а
2. СПАРТАК, 7б
3. ГАЯНЭ, 8а
4. КУБАЛААХ КУЕЛ, 8б